

Titulació	Tipus	Curs
Filosofia	OB	3

Professor/a de contacte

Nom: David Casacuberta Sevilla

Correu electrònic: david.casacuberta@uab.cat

Equip docent

Jordi Vallverdú Segura

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Es recomana haver fet un curs d'Història de la Filosofia Antiga i d'Història de la Filosofia Moderna.

Objectius

En aquest curs s'introduirà una de les principals escoles del pensament filosòfic contemporani: la filosofia analítica.

Per fer-ho, abordarem el seu desenvolupament històric i conceptual, començant per l'aspiració de construir un llenguatge perfecte i la formalització del pensament en lògica i matemàtiques, des de Llull i Leibniz fins a Frege, Russell i Moore. Aquestes figures fundacionals ens permetran entendre l'evolució de la filosofia analítica des de la filosofia de la matemàtica fins a una filosofia del llenguatge i de la vida quotidiana.

També explorarem camins paral·lels, com el pragmatisme lògic de Peirce, i la contribució de Susan Stebbing, pionera en aplicar la filosofia analítica a la claredat del pensament públic i democràtic. A través de Hilbert i els ideals del programa formalista, arribarem a la crisi de la formalització amb Gödel, clau per entendre els límits de la raó lògica.

El nucli del curs serà l'estudi de Ludwig Wittgenstein, figura central de la tradició analítica. Analitzarem les seves dues obres fonamentals, el *Tractatus Logico-Philosophicus* i les *Investigacions Filosòfiques*, així com altres textos sobre estètica, ètica, filosofia de la psicologia i de la matemàtica.

A més, posarem en relació el seu pensament amb temes com la performativitat del llenguatge, els jocs de significat, la subjectivitat i el valor, tot mostrant com aquestes idees continuen influents i vives.

Finalment, reflexionarem sobre l'actualitat de la filosofia analítica, veient com pensadores i pensadors contemporanis enfilen els camins oberts per aquesta tradició per abordar problemes filosòfics reals, quotidians i socials, incloent-hi formes expressives no convencionals com la cultura popular o el discurs identitari.

Competències

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i sintetitzar els arguments centrals dels textos fonamentals de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Reconèixer i interpretar temes i problemes de la filosofia en les seves diverses disciplines.
- Situar les idees i els arguments filosòfics més representatius d'una època en el seu rerefons històric i relacionar els autors més rellevants de cada època en qualsevol de les disciplines filosòfiques.
- Utilitzar un pensament crític i independent a partir dels temes, els debats i els problemes que planteja la filosofia tant històricament com conceptualment.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar el rigor filosòfic en un text escrit seguint els estàndards internacionals de qualitat.
2. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma, tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
3. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
4. Discriminar els trets que defineixen el lloc d'un autor en el context d'una problemàtica i reorganitzar-los en un esquema coherent.
5. Distingir els temes de rellevància filosòfica en els debats actuals
6. Distingir i esquematitzar el contingut fonamental d'un text filosòfic.
7. Establir una planificació per desenvolupar un treball sobre la matèria
8. Expressar, tant oralment com per escrit, els temes i els problemes bàsics de la tradició filosòfica.
9. Fer servir la terminologia adequada en la construcció d'un text acadèmic.
10. Llegir comprensivament textos filosòfics bàsics.
11. Llegir comprensivament textos filosòfics de la història de la filosofia.
12. Presentar treballs en formats ajustats a les demandes i els estils personals, tant individuals com en grup petit.
13. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
14. Reconèixer, amb mirada experta, referents filosòfics del passat i del present i avaluar-ne la rellevància.
15. Relacionar diversos ordres que es poden descobrir entre les idees filosòfiques de diferents autors i moments històrics.
16. Resoldre problemes de manera autònoma.
17. Resumir els temes i els arguments exposats en un debat filosòfic clàssic.

Continguts

1. Introducció: El somni del llenguatge perfecte
 1. Llull, Leibniz i la idea d'un llenguatge universal.
2. Naixement de la lògica simbòlica i connexions amb les matemàtiques.

3. Peirce i el pragmatisme lògic: signes, inferència i lògica com a ciència del pensament.
2. Frege: Lògica, llenguatge i fonaments de l'aritmètica
 1. Sentit i referència.
 2. El logicisme i la semàntica formal.
3. Russell, Moore i Stebbing: Realisme, anàlisi lògica i crítica de la confusió conceptual
 1. Crítica a l'idealisme i defensa del sentit comú.
 2. Paradoxa de Russell i teoria de les descripcions.
 3. Susan Stebbing: anàlisi clara del pensament quotidià, lògica i educació democràtica.
 4. Bases per a la filosofia del llenguatge i l'argumentació rigorosa.
4. Hilbert i el programa formalista
 1. L'ambició d'axiomatitzar totes les matemàtiques.
 2. Consistència, completitud i decidibilitat com a ideals.
 3. La influència sobre la lògica i l'epistemologia del segle XX.
5. Gödel: Els límits de la formalització
 1. Teoremes de la incompletesa (1931).
 2. Crisi del programa logicista i formalista.
 3. Límits estructurals del llenguatge simbòlic i de la raó formal.
6. El primer Wittgenstein: Tractatus i límits del llenguatge
 1. El món com a conjunt de fets.
 2. Dir versus mostrar.
7. La conferència d'ètica de Wittgenstein
 1. L'ètica com a inexpressable.
 2. Valor i sentit més enllà de la lògica.
8. El segon Wittgenstein: jocs de llenguatge i ús
 1. Crítica al formalisme.
 2. Filosofia com a descripció.
9. Ètica, estètica i psicologia al segon Wittgenstein
 1. Expressió, formes de vida i comprensió del subjectiu.
10. Actualitat de la filosofia analítica
 - Desenvolupaments recents en llenguatge, ciència i ment.
 - Connexions amb la pragmàtica, el discurs i altres tradicions filosòfiques.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals.	40	1,6	4, 5, 6, 8, 10, 11, 14, 15
Discussió a classe de lectures obligatòries.	25	1	2, 4, 7, 8, 9, 12, 15, 16
Tipus: Supervisades			
Preparació de presentacions/treballs escrits.	30	1,2	2, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15, 17
Resolució de dubtes.	19,5	0,78	10, 11, 17
Tipus: Autònomes			
Lectures obligatòries i complementàries.	31	1,24	2, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 14, 16, 17

Les activitats dirigides segueixen la metodologia de l'aprenentatge basat en el plantejament i la resolució de problemes. Aquestes activitats són bàsicament de dos tipus:

a) Presentacions teòriques de la matèria amb discussió de problemes que s'hi relacionen a càrrec de la professora.

b) Pràctiques d'argumentació a l'aula a través de lectures programades. L'alumna/e haurà de llegir textos que seran presentats i discutits per tot l'alumant de tal manera que es captin les idees principals i les relacions internes del text.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes compleixin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Contribució a classe	20%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17
Examen sobre els temes 1 a 5 i les lectures obligatòries que els hi corresponen.	40%	1,5	0,06	2, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17
Examen sobre els temes 6 a 10 i les lectures obligatòries que els hi corresponen.	40%	1,5	0,06	2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 17

Avaluació continuada:

L'avaluació continuada es basarà en (i) la nota obtinguda en una prova de la primera part del curs (40% de la nota final), (ii) la nota obtinguda en una prova de la segona part del curs (40%), (iii) la contribució a classe (20%).

Les dates d'examen seran comunicades en el calendari del Moodle amb temps suficient. Els alumnes que per QWALSEVOL motiu no puguin assistir a les proves durant el curs, faran directament l'examen de recuperació. Cal tenir en compte que les dates de recuperació estan entre el 22 de juny i el 3 de juliol i que no s'oferiran dates alternatives a les assignades oficialment.

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, la professora informará l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 1/3 parts de les activitats d'avaluació.

Les proves recuperables són la (i), la (ii) i la (iii) i tindran el mateix format i pes que les proves del curs (40%, 40%, 20%).

En aquesta assignatura es permet l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) com a part integrant del desenvolupament del treball, sempre que el resultat final reflecteixi una contribució significativa de l'estudiant en l'anàlisi i la reflexió personal.

L'estudiant haurà de: (i) identificar quines parts han estat generades amb IA; (ii) especificar les eines utilitzades; i (iii) incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït el procés i el resultat final de l'activitat.

La no transparència de l'ús de la IA en aquesta activitat avaluable es considerarà falta d'honestat acadèmica i comporta que l'activitat s'avalui amb un 0 i no es pugui recuperar, o sancions majors en casos de gravetat.

Avaluació única:

L'avaluació única es basarà en (i) la nota obtinguda en una prova de la primera part del curs (40% de la nota final), (ii) la nota obtinguda en una prova de la segona part del curs (40% de la nota final), (iii) la nota obtinguda en un examen de pràctiques (20%).

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

L'estudiant rebrà la qualificació de "No avaluable" sempre que no hagi lliurat més del 1/3 parts de les activitats d'avaluació.

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que per l'avaluació continuada. Així doncs es faran dues proves amb un pes de (40%, 40%, 20%).

És possible que el Departament de Filosofia estableixi (tal com s'ha fet durant el primer semestre) un període de concentració de proves avaluatives. A principis de l'assignatura s'indicarà si hi ha aquest període i quines són les dates de les proves.

Bibliografia

1. Lectures obligatòries (*disponibles al Campus Virtual*).

2. Llibres de consulta:

Maria Ponte Azcárate, David Pérez Chico i Moisés Barroso (eds.), *Pluralitat de la filosofia analítica*, Madrid: Plaza y Valdés, 2007.

Javier Muguerza, *La concepció analítica de la filosofia*, Madrid: Alianza, 1974.

Doxiadis, A., Papadimitriou, C., Papadatos, A. i Di Donna, A. (2022). *Logicomix*. Vuibert.

Monk, R. (2006). *Ludwig Wittgenstein*. Anagrama.

Bouveresse, J. (2004). *Wittgenstein i l'estètica*. Universitat de València, Servei de Publicacions.

Pears, D. (1987). *La presó falsa: Estudi del desenvolupament del pensament de Wittgenstein*. Clarendon Press.

Stebbing, S. (1939). *Pensar amb propòsit*. Penguin.
(Clàssic sobre claredat conceptual i pensament quotidià.)

Anscombe, G. E. M. (1957). *Intenció*. Harvard University Press.
(Text fonamental en filosofia de l'acció.)

Peirce, C. S. (1992-1998). *The Essential Peirce*, volums I-II. Indiana University Press.
(Selecció representativa de la seva obra lògica i semiòtica.)

Dummett, M. (1993). *Els orígens de la filosofia analítica*. Harvard University Press.
(Història breu del naixement de la tradició analítica.)

Nagel, E. i Newman, J. R. (1958). *La demostració de Gödel*. New York University Press.
(Explicació accessible dels teoremes de la incompletesa.)

3. Recursos en línia:

Stanford Encyclopedia of Philosophy: <http://plato.stanford.edu/>

Internet Encyclopedia of Philosophy: <https://iep.utm.edu>

Programari

No n'hi ha cap de necessari.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través d'aquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	matí-mixt
